

BILTEN

NOVEMBAR 2008 -JANUAR 2009

SADRŽAJ

1. Saopštenje za javnost, 6. Novembar 2008.: ***„Izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije kao podsticaj za primenu antikorupcijskih zakona“***
2. Saopštenje za javnost, 12. Novembar 2008.: ***„Sistemiški zaštititi duvače u pištaljku“***
3. ***„Zločin, kazna i pouka“***, 24. Novembar 2008.
4. Saopštenje za javnost, 25. Novembar 2008.: ***„Izmeniti zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije pre početka primene“***
5. Saopštenje za javnost, 27. Novembar 2008.: ***„Skandali u javnim preduzećima posledica odsustva sistemske borbe protiv korupcije“***
6. Saopštenje za javnost, 4. Decembar 2008.: ***„Za veću javnost kod planiranja budžeta“***
7. Konferencija za novinare, 9. Decembar 2008.: ***„Srbija na međunarodni dan borbe protiv korupcije“***
8. ***„Zaštita prava ponuđača i zaštita javnog interesa“***, 9. Decembar 2008
9. Saopštenje za javnost, 23. Decembar 2008.: ***„Zakon o javnim nabavkama značajan za borbu protiv korupcije“***
10. Konferencija za novinare, 21. Januar 2009.: ***„Sumnje na korupciju u Parlamentu i uloga Narodne skupštine u borbi protiv korupcije“***

Saopštenje za javnost

Izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije kao podsticaj za primenu antikorupcijskih zakona

Organizacija Transparentnost – Srbija smatra da nam najnoviji izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije jasno govori da neuvažavanje uloge antikorupcijskih institucija od strane izvršne vlasti i nesprovođenje državnih antikorupcijskih planova u našoj zemlji predstavlja problem ne samo za uspešniju borbu protiv korupcije već i za brži napredak ka EU. Pri tom treba imati u vidu da su zbog diplomatskog rečnika i ograničenog prostora, konstatacije u izveštajima EU ponekad veoma blage i ograničene na zakonski i institucionalni okvir, i da po našem uverenju ne uvažavaju u dovoljnoj meri raširenost korupcije u Srbiji.

Kao jedini uspesi na ovom polju se navode usvajanje zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije (koji će početi da se primenjuje za više od godinu dana), ratifikovanje konvencija (na čijoj primeni nije ništa učinjeno do sada), podnošenje izveštaja GRECO i formiranje posebnih odeljenja koja se bave istragom korupcije u okviru tužilaštva i policije.

Izveštaj navodi da su „rezultati borbe protiv korupcije u praksi bili ograničeni“, pri čemu se eksplicitno kao razlozi navode: okolnost da većina partija nije dostavila potpune finansijske izveštaje, veliki broj funkcionera koji uprkos zakonskoj obavezi ne podnose izveštaje o imovini, odbijanje Republičke Vlade da obezbedi izvršenje rešenja Poverenika za informacije, slabosti akcionog plana za primenu antikorupcijske strategije i nedostatak sredstava za njegovu primenu, neodgovarajući uslovi za rad Državne revizorske institucije, Komisije za zaštitu prava, Uprave za javne nabavke, Ombudsmana, nedostatak kapaciteta istražnih organa.

Naročito nas zabrinjava činjenica da su na sve pobrojane probleme i moguća rešenja, ne samo u poslednjih godinu dana, već mnogo duže, ukazivali naša organizacija- kao i predstavnici nekih nezavisnih institucija. Da su ta ukazivanja u prošlosti iz Beograda bila više uvažavana, verovatno bi sada ocena iz Brisela bila drugačija.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 6. novembar 2008.

Saopštenje za javnost

Sistemske zaštiti „duvače u pištaljku“

Organizacija Transparentnost – Srbija pozdravlja najavu ponovnog zapošljavanja bivšeg radnika Puteva Srbije Gorana Miloševića koji je pre tri godine imao smelosti da prikupi i obelodani dokaze o zloupotrebama pri naplati putarine u toj firmi, nakon čega mu nije produžen ugovor o radu. Ovo je svakako dobra vest koja može biti ohrabrenje i drugim odvažnim službenicima čija je sudbina bila slična Miloševićevoj. To je ujedno još jedna potvrda koristi koje u borbi protiv korupcije donosi Zakon o slobodnom pristupu informacijama i angažovanje Poverenika.

Transparentnost – Srbija podseća da je zaštita službenika koji su spremni da progovore o korupciji i drugim nepravilnostima u radu odavno postala međunarodna obaveza Srbije, koja proizlazi iz Građanskopravne konvencije o korupciji, koju je naša zemlja ratifikovala pre godinu dana i iz preporuka GRECO, koje smo se obavezali da ispunimo.

Smatramo da nijedno društvo, a pogotovo ne država koja je borbu protiv korupcije postavila kao jedan od ključnih prioriteta, ne sme da dovede sebe u situaciju da službenici koji progovore o korupciji moraju toliko dugo da čekaju na zaštitu ili nagradu, niti da predstavnici vlasti reaguju tek kada neki slučaj zadobije veliku medijsku pažnju.

Beograd,
12. novembar 2008.

Zločin, kazna i pouka

Iz teorije se zna da su društveno najopasniji oni oblici korupcije koji su usmereni prema zakonodavnom telu. Naravno, nije dobro za zajednicu ni kada neko plati mito cariniku ili doktoru, a još lošije je kada kriminalac pribavi sebi faktički imunitet od krivičnog gonjenja, tako što nađe zaštitnika među moćnim političarima, u policiji ili pravosuđu. Međutim, najlošije je kada se sami zakoni i druga pravila prilagođavaju nečijem privatnom interesu, kada se zbog tih interesa ne donose propisi koji bi trebalo da spreče gubitak javnih sredstava i kada se iz istog razloga usvojeni propisi ne primenjuju.

Zato društvo koje želi delotvornu borbu protiv korupcije mora da obrati posebnu pažnju na to kako se odvija proces pripreme i usvajanja propisa, da li se norme na neprimeren način kroje prema interesima pojedinaca ili grupa na koje će se ti propisi odnositi i da li je neka preko potrebna zakonodavna reforma zakočena zato što bi naškodila interesima moćnika, iako zbog toga šira zajednica trpi veliku štetu. Tu dakle govorimo o potrebi da se zna ko, za koga i na koji način pokušava da utiče na donošenje i sadržaj odluka zakonodavne i izvršne vlasti, ili drugim rečima o lobiranju. Lobiranje može biti i sredstvo da se zadovolje sasvim legitimni interesi društvenih grupa koji ne idu na uštrb zajednici. Međutim, problem je kada se ono ne odvija javno. Naravno, čak i u odsustvu javnosti katkad se može pretpostaviti, po načelu „qui bono” zbog čijeg pojedinačnog ili grupnog interesa je neka odredba izostavljena ili uneta u propis.

Osim potrebe da lobiranje bude javno, istom cilju služe i pravila o sprečavanju sukoba interesa funkcionera i pravila o finansiranju političkih stranaka. Međutim, osim ovih preventivnih metoda, država bi morala u zaštiti svog zakonodavnog procesa da ima na raspolaganju i represivne, dakle pretnju zatvorskom kaznom za one koji pokušaju ili uspeju da podmićivanjem zakonodavaca obezbede sebi korist a od državnih institucija naprave svoje oruđe.

Parlamentarni život Srbije i drugih zemalja odlikuju sumnje da se politička trgovina obavlja nedozvoljenim sredstvima, naravno, ako se saglasimo o tome da se u politici, baš kao ni u ratu ne može sve dopustiti. Od situacije u kojoj političke stranke „trguju” po modelu „podržaćemo vaš predlog, ukoliko vi podržite naš”, valjalo bi razlikovati onu u kojoj se podrška „kupuje” materijalnim koristima ili arbitrarnim potezima izvršne vlasti. Možemo se prisetiti sumnji da je podrška jednom zakonu pre 6 godina bila „kupljena” odobrenjem za izgradnju fabrike duvana a upravo okončano zasedanje Skupštine je izrodilo novu – da je usvajanje budžeta za 2009 olakšano davanjem novca opozicionoj stranci. Kod ovakvih pojava glavni problem nije ni moralne ni političke prirode već leži u uslovima koji omogućavaju da do nje dođe ili da ostane neproverena, dakle u manjku transparentnosti procesa donošenja odluka i nedelotvornom nadzoru nad finansiranjem stranaka.

Za razliku od drugih zemalja u kojima se podmićivanje poslanika potezalo uglavnom u vezi sa predstavnicima naroda koji su zastupali interese velikih korporacija, u nas je glavna tema bilo podmićivanje radi promene stranačkog dresa. Tema je bila naročito interesantna u dva navrata: kada se otkrilo da je sredinom devedesetih godina ondašnja vladajuća partija novcem ili stanovima u Beogradu privolela grupu saveznih poslanika SRS na svoju stranu i kada je, desetak godina docnije, poveden postupak protiv Bogoljuba Karića zbog sumnje da je obećanjem nagrade vrbovao jednog narodnog poslanika da pređe u njegovu stranku i da ne glasa za jedan predlog zakona.

Potpuno je sigurno da bi malo ko moralno opravdao podmićivanje poslanika radi bilo kojeg cilja, i da je još manje onih koji bi blagonaklono gledali na predstavnike naroda koji se na takav način okoriste. Pošto bi dobri zakoni trebalo da počivaju na duboko ukorenjenim moralnim načelima, bilo bi potpuno logično da ovakve radnje podležu strogim sankcijama. Međutim, to u Srbiji nije uvek tako.

Krivični Zakonik u članu 368, „Primanje mita“, preti zatvorom onome ko „službenom licu učini, ponudi ili obeća poklon ili drugu korist da ... izvrši službenu radnju koju ne bi smelo izvršiti ili da ne izvrši službenu radnju koju bi moralo izvršiti“. Dakle, kada se takva korist nudi narodnom poslaniku, za postojanje krivične odgovornosti „ponuđača“, nije dovoljna gola činjenica da je ponudio mito, već takva ponuda mora biti usmerena na to da poslanik učini nešto što ne sme ili da ne učini nešto što mora. Međutim, narodnim poslanicima nije zabranjeno da napuste jednu i učlane se u drugu partiju. Ni nakaradna rešenja iz člana 102, stav 2 Ustava, kod kojeg su ustavotvorci pokazali želju da poslanike svedu na marionete u rukama stranačkog rukovodstva, ne primenjuju se bez zakonske razrade. Kod donošenja zakona, poslanik naravno nema obavezu da glasa ni za ni protiv, pa čak ni da glasa uopšte.

Na ovom primeru se može videti da će „zločin“, ukoliko ga je bilo (što bi trebalo ispitati, makar radi istorije), ostati bez kazne. Teško da je to moglo biti nejasno onima koji su postupak pokrenuli i koji ga održavaju i dalje u životu. Međutim, još je lošije to što smo i dalje ostali bez pouke - posle toliko godina od uočene nepotpunosti, mi i dalje nemamo zakonsko sredstvo koje bi se moglo upotrebiti protiv nekog, ko možda baš dok ovo čitate, podmićuje poslanika ili celu poslaničku grupu radi glasanja o nekom zakonu.

Nemanja Nenadić

Beograd, 24. novembar 2008.

Saopštenje za javnost

Izmeniti Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije pre početka primene

Organizacija Transparentnost -Srbija upozorava javnost da je primena Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, koji je stupio na snagu 4. novembra 2008, a „počinje da se primenjuje od 1. januara 2010“ ugrožena i pre nego što je počela. Iako taj Zakon treba da reši goruće probleme, time što bi obezbedio sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije, nezavisnu kontrolu finansiranja političkih stranaka i proveru tačnosti imovinskih izveštaja funkcionera, on nažalost sadrži neke nedovoljno jasne norme zbog čega će njegovi pozitivni efekti biti umanjeni.

Naime, početak primene normi je odložen da bi u međuvremenu bili izabrani članovi Odbora Agencije, da bi taj organ zatim izabrao na javnom konkursu direktora, i da bi nakon toga bili doneti potrebni podzakonski akti i zaposleno osoblje Agencije. Povrh toga, do 1.1.2010. je odložen početak primene i onih normi Zakona koje se odnose na konstituisanje Agencije, tako da je ovaj posao nemoguće obaviti tokom 2009! Naglašavamo da je naša organizacija pravovremeno upoznala poslaničke grupe sa ovim problemom, i predlogom i sugestijama kako da se problem prevaziđe, ali to nije učinjeno u toku skupštinske rasprave.

Skrećemo pažnju na to da institucije koje prema ovom zakonu predlažu članove Odbora imaju dužnost da nominuju kandidate do 4. decembra 2008. Ukoliko se zakon ne izmeni, ti kandidati bi čekali na izbor najmanje 13 meseci! Osim toga, u procesu kandidovanja može doći do prekoračenja predviđenih zakonskih rokova iz člana 79 i zato što je ostalo nejasno hoće li institucije predlagati samo po jednog kandidata ili više njih.

Značaj prethodno navedenih slabosti zakona utoliko je veći što će krajem 2009. prestati mandat članovima Republičkog odbora za rešavanje o sukobu interesa, čije nadležnosti od 1.1.2010 treba da preuzme Agencija, tako da se može dogoditi da Srbija nekoliko meseci bude bez organa koji donosi odluke o sukobu interesa javnih funkcionera.

Imajući u vidu pretnju veoma ozbiljne kompromitacije državnih napora u borbi protiv korupcije, koja bi mogla da nastupi kao posledica navedenih propusta, predlažemo da se nastupanje štete spreči hitnom izmenom odgovarajućih članova ovog zakona.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 25. novembar 2008.

Saopštenje za javnost

Skandali u javnim preduzećima posledica odsustva systemske borbe protiv korupcije

Organizacija Transparentnost – Srbija ukazuje na to da lavina informacija o mogućim zloupotrebama u fondovima javnih preduzeća, potvrđuje sumnje na koje već dugo ukazuje naša organizacija i koje su vrlo raširene u javnosti. Ta bujica govori zapravo o odsustvu systemske borbe protiv korupcije u Srbiji.

Da se borba protiv korupcije vodi po osmišljenom planu danas ne bismo bili u situaciji da rukovođenje preduzećima koja donose i troše stotine miliona evra i dalje predstavlja stvar međupartijske podele plena, da čitamo izjave članova upravnih odbora javnih preduzeća, postavljenih iz kadrovskih „rezervoara“ pojedinih partija, prema kojima oni uopšte ne znaju šta rade direktori i ne poznaju odluke koje je sam upravni odbor doneo, da nam predstavnici Vlade objašnjavaju kako oni ne znaju šta se u javnim preduzećima dešava, i da postoji samo 9 budžetskih inspektora od kojih se očekuje da vrše kontrolu javnih preduzeća i hiljadâ korisnika budžeta. Nipošto ne treba zaboraviti da su u prethodnom razdoblju Skupština i Vlade uporno odugovlačile sa uspostavljanjem Državne revizorske institucije. Naročito ističemo da je, ne samo sa stanovišta borbe protiv korupcije već i vladavine prava nedopustivo da je i u petoj godini primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama moguće da javna preduzeća ignorišu svoje obaveze omogućavanja pristupa podacima o finansijskom poslovanju, a da Vlada zanemaruje zakonsku obavezu da obezbedi izvršenje rešenja Poverenika za informacije.

Ocenjujemo da bi bilo veoma loše ukoliko bi se tema kontrole javnih preduzeća koja je sada pokrenuta, okončala samo na poslovanju JP „Aerodrom Nikola Tesla Beograd“ i samo na pitanju plata i bonusa jer postoje i druga javna preduzeća i rashodi koji su mnogostruko veći a nisu pod adekvatnim nadzorom.

Transparentnost Srbija
27.11.2008

Saopštenje za javnost

Za veću javnost kod planiranja budžeta

Organizacija Transparentnost – Srbija smatra da je potrebno obezbediti veću javnost podataka u procesu planiranja budžeta Srbije za sledeću godinu. Građani Srbije su svakodnevno u prilici da čitaju vesti o pregovorima koji se vode o budžetu za pojedine sektore i o tome koliko je datim nacrtom budžeta odobreno kojoj instituciji ali pri tom nemaju mogućnost da sami ostvare uvid ni u celinu nacrt budžeta, ni u predloge finansijskih planova u kojima su državni organi iskazivali svoje potrebe za narednu godinu.

Budući da se u 2009. godini očekuje restriktivan budžet, koji neće moći da zadovolji u potpunosti zahteve i očekivanja, smatramo da bi i aktuelni nacrt budžeta i obrazloženi predlozi finansijskih planova trebalo da budu obelodanjeni, kako bi građani Srbije mogli da steknu uvid u to u kojoj meri će se nedostatak finansijskih sredstava odraziti na ispunjavanje zadataka koje državni organi treba da obave i na pružanje usluga koje vrše javne službe.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 4. decembar 2008.

Povodom obeležavanja 9. decembra, Svetskog dana borbe protiv korupcije, organizacija Transparentnost Srbija poziva Vas na konferenciju:

Srbija na međunarodni dan borbe protiv korupcije
Teme u fokusu: zaštita službenika koji ukazuju na korupciju i javne nabavke

Koja će se održati u Beogradu, Medija Centar, u ulici Milentija Popovića 9 (Sava Centar), dana 9. decembra 2008. god. Sa početkom u 11:00 časova

Dnevni red:

11:00 – 11:05 Korupcija u Srbiji danas – izazovi i šanse, Vladimir Goati, Predsednik, Transparentnost Srbija

11:05 – 11:15 Unapređenje rada državne uprave i mere za zaštitu službenika koji imaju saznanja o nepravilnostima, Saša Janković, Zaštitnik građana

11:15 – 11:25 Transparentnost trošenja javnih sredstava, korišćenje prava na pristup informacijama u otkrivanju zloupotreba i odsustvo zaštite službenika, Rodoljub Šabić, Poverenik za informacije od javnog značaja

11:25 – 11:30 Objavljivanje rezultata Bribe Payer Index Transparency International za 2008 i pouke za Srbiju u vezi sa trošenjem budžetskog novca, Nemanja Nenadić, Programski direktor, Transaprentnost Srbija

11:30 – 11:35 Kako će građani, službenici i mediji moći da kontrolišu javne nabavke državnih organa i javnih preduzeća u novom zakonskom okviru?, Danilo Pejović, Finansijski direktor, Transparentnsot Srbija

11:35 Pitanja i odgovori, diskusija

Po završetku konferencije pozivamo Vas da nam se pridružite na koktelu

*Srdačan pozdrav,
Vladimir Goati*

Srbija na međunarodni dan borbe protiv korupcije

Međunarodni dan borbe protiv korupcije obeležava se 9. decembra, na dan kada je usvojena Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije. Ove godine, širom sveta će u središtu pažnje biti zaštita „duvača u pištaljku”, službenika koji ukazuju na korupciju i druge nepravilnosti u radu institucija u kojima rade. Ovo će biti prilika da se podsetimo da je Srbija ratifikovala i Konvenciju UN protiv korupcije i Građanskopravnu konvenciju protiv korupcije koje nalažu zaštitu ovih službenika i da sagledamo u čemu se sastoje ove obaveze i šta je do sada na njihovom ispunjavanju učinjeno, kao i da sagledamo promene na polju borbe protiv korupcije u Srbiji u proteklih godinu dana.

Borba protiv korupcije i zaštita službenika koji na nju ukazuju je neodvojivo vezana sa dobrim upravljanjem u organima državne uprave. Budući da je dobro upravljanje jedna od oblasti kojima se bavi Zaštitnik građana, ovo će biti prilika da iz prve ruke čujemo iskustva ove institucije u dosadašnjem radu i ideje za unapređenje postojećeg stanja.

Jedan od najsigurnijih načina da se korupcija predupredi je javnost podataka, a naročito onih koji se odnose na trošenje budžetskih sredstava i raspolaganja imovinom u državnom vlasništvu. Od Poverenika za informacije od javnog značaja ćemo imati prilike da čujemo na koji način ostvarivanje pravo na pristup informacijama doprinosi borbi protiv korupcije, i u kojoj meri smo uspeli da obezbedimo da trošenje javnih sredstava bude transparentnije.

Jedan od najčešćih vidova trošenja javnih sredstava su javne nabavke, zbog čega sprečavanje korupcije do koje dolazi u ovim postupcima u Srbiji ima veliki značaj. Ovaj značaj je utoliko veći što se javne nabavke primenjuju ili bi trebalo da se primenjuju i u mnogobrojnim javnim preduzećima i preduzećima koja su u državnom vlasništvu. Budući da je u skupštinskoj proceduri predlog Zakona o javnim nabavkama, ovo je prilika da se upoznamo sa novim vidovima spoljne kontrole koji će biti uspostavljeni nakon njegovog usvajanja, a pre svega sa postupkom za zaštitu javnog interesa. U tom smislu ćemo posebnu pažnju posvetiti pitanju mogućnosti i načinima da građani, službenici javnih institucija i mediji kontrolišu procese javnih nabavki i da iniciraju pokretanje postupka u kojem bi javne nabavke koje nisu u skladu sa propisanim pravilima mogle da budu osporene pre nego što nastanu štetne posledice.

Na ovoj konferenciji ćemo predstaviti i rezultate najnovijeg istraživanja Transparency International, „Indeks davalaca mita”. Ovo istraživanje predstavlja dopunu Indeksu percepcije korupcije. U njemu su rangirane države prema tome u kojoj meri se smatra da firme iz njihove zemlje učestvuju u podmićivanju stranih javnih službenika radi dobijanja poslova i dozvola.

Zaštita prava ponuđača i zaštita javnog interesa

Čemu postupak zaštite javnog interesa?

Firme koje učestvuju u postupcima javnih nabavki imaju u nekim situacijama interes da ospore radnje naručilaca za koje smatraju da narušavaju njihovo pravo da se ravnopravno nadmeću za dobijanje posla. Takav interes imaju i firme koje bi po svojim kvalifikacijama učestvovala u postupcima javnih nabavki, ali im je to onemogućeno merama naručioca kojima se neopravdano smanjuje konkurencija ili privileguju određeni potencijalni ponuđači.

Međutim, firme neće uvek biti spremne da pokrenu postupak pred Komisijom za zaštitu prava. Razlozi za to mogu biti raznorodni, počev od želje da se „ne zamere“ onima od kojih se nadaju da će dobiti posao u budućnosti, preko neverice da će imati ikakve koristi za sebe od toga da obore tender (gde naspram neizvesne buduće koristi leži izvestan trošak u slučaju da zahtev za zaštitu prava ne bude prihvaćen). Najzad, sasvim su moguće situacije u kojima se zakon očigledno krši, ali to ne ide na uštrb nijednom od učesnika u postupku. Dakle, očigledno je da postoje situacije u kojima javni interes (definisani pravilima iz Zakona o javnim nabavkama) ne može da računa na potencijalne ponuđače kao jedinog zaštitnika, već su mu potrebne i dodatne garancije.

Takve garancije se mogu pronaći u sankcijama koje su propisane Zakonom o javnim nabavkama (prekršajne kazne, ništavost ugovora) i Krivičnim zakonikom, kao i u raznim kontrolnim mehanizmima koji su uređeni drugim propisima (kontrola od strane budžetske inspekcije, interna revizija, revizija od strane Državne revizorske institucije, postupak pred sudom za oglašavanje ugovora o javnoj nabavci ništavim). Međutim, ovi mehanizmi po pravilu stupaju na scenu (ako ih uopšte bude) tek nakon što je postupak nabavke okončan i ugovor zaključen.

S druge strane, znatno je efikasnije obezbediti zaštitu javnog interesa dok postupak još uvek traje, odnosno pre nego što potencijalna šteta od kršenja zakonskih pravila uopšte nastane.

Zaštita javnog interesa i predlog novog Zakona o javnim nabavkama

U sklopu javne rasprave o donošenju novog Zakona o javnim nabavkama, organizacija Transparentnost – Srbija je Ministarstvu finansija, koje je pripremalo ovaj zakonski tekst, uputila predloge za izmenu radne verzije sa kojom se u javnu raspravu ušlo.¹

Naši predlozi su delimično prihvaćeni u tom smislu što je proširen krug organa koji mogu da pokrenu postupak zaštite javnog interesa (ne samo Uprava za javne nabavke, već i javni pravobranilac i državni organ ili organizacija koja je ovlašćena da vrši nadzor nad poslovanjem naručioca). U našem predlogu pored njih bili izričito pomenuti još i Državna revizorska institucija, Komisija za zaštitu konkurencije, Ministarstvo finansija i javni tužilac.

¹ Ovi predlozi su pripremljeni u okviru projekta Transparentnost – Srbija *Izgradnja kapaciteta javnih nabavki u Srbiji* koji se sprovodi uz podršku Foreign and Commonwealth Office.

Druga prihvaćena sugestija je vezana za činjenicu da zaštita javnog interesa ne bi trebalo da posluži kao zamena za postupak zaštite prava ponuđača. Stoga se u predlogu Zakona našla odredba koja brani firmama koje su mogle neposredno da podnesu zahtev za zaštitu prava, a to nisu učinile, da traže od državnih organa da pokrenu postupak zaštite (praktično, umesto njih).

Čini nam se međutim da bi bilo od koristi da se zakonom utvrde kriterijumi ili makar smernice za situacije kada državni organ mora ili treba da podnese zahtev za zaštitu javnog interesa. Naime, valjalo bi predvideti da se to čini pre svega u situacijama kada povreda pravila o javnim nabavkama prethodi da ugrozi interese koji su širi od interesa konkretnih naručilaca.

Druga stvar o kojoj zakonodavac, ali i organi kojima će biti poverena mogućnost/obaveza podnošenja zahteva za zaštitu javnog interesa treba da misle jesu rokovi za postupanje. Očigledno je da je zbog rokova za pokretanje i vođenje postupka pred Komisijom za zaštitu prava nužno da i ovi organi (npr. javni pravobranilac, Uprava za javne nabavke, inspekcijски organi) reaguju veoma brzo, praktično, čim dođu do saznanja da je do neke povrede Zakona o javnim nabavkama došlo.

S tim u vezi je i pitanje kapaciteta za takvo delovanje. Ukoliko se želi zaista efikasna zaštita javnog interesa potrebno je bitno uvećati kapacitete Uprave za javne nabavke i drugih ovlašćenih organa, i obaviti obuku ili specijalizaciju jednog broja službenika u javnom pravobranilaštvu i drugim organima.

Transparentnost – Srbija

Saopštenje za javnost

Zakon o javnim nabavkama značajan za borbu protiv korupcije

Organizacija Transparentnost – Srbija pozdravlja usvajanje izmenjenog Zakona o javnim nabavkama. Novi zakon će omogućiti punu nezavisnost Komisije za zaštitu prava od izvršne vlasti i efikasniju kontrolu milionski vrednih tendera ne samo na zahtev nezadovoljnih firmi, već i državnih organa koji se staraju o zaštiti javnog interesa. Očekujemo da će objavljivanje informacija na Portalu javnih nabavki pri Upravi za javne nabavke doneti uštede i veću javnost postupaka, a da će određivanje kvalifikovanih službenika za javne nabavke u budžetskim korisnicima omogućiti veću odgovornost i manje grešaka u sprovođenju postupaka.

Međutim, upozoravamo da posao usvajanjem zakona nije završen već da tek počinje. Nužno je da Vlada obezbedi adekvatne uslove za rad Komisiji i Upravi, da se naručioci pripreme za skori početak primene zakona, ali da se uspostavi sistem za kontrolu celishodnosti nabavki i kvaliteta izvršenja ugovora o javnim nabavkama kroz interne i spoljne revizije i nadzor državnih organa i javnosti.

Imajući u vidu da se na javne nabavke u Srbiji troši nekoliko milijardi evra godišnje, i da značajan deo tih javnih sredstava usled korupcije bude izgubljen, smatramo da država treba da akcenat svojih antikorupcijskih napora u 2009 stavi na ovu oblast i da kroz bolje planiranje, veću javnost i delotvorniji nadzor javnih nabavki ostvari uštede.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 23. decembar 2008.

Organizacija Transparentnost – Srbija Vas poziva da prisustvujete:

Konferenciji za štampu

Koja će se održati u sredu, 21. januara 2009. sa početkom u 11.00 časova, u prostorijama organizacije, u ulici Despota Stefana (29. novembra) broj 36, na prvom spratu.

Dnevni red:

11.00 – 11.05 **Uvodna reč** – Dr Vladimir Goati, predsednik organizacije Transparentnost – Srbija

11.05 – 11.15 **Sumnje na korupciju u Parlamentu i uloga Narodne skupštine u borbi protiv korupcije**
- Dr Vladimir Goati, predsednik organizacije Transparentnost – Srbija i Nemanja Nenadić, programski direktor organizacije Transparentnost – Srbija

11.15 – 11.25 **Smanjenje korupcije u javnim nabavkama – novi zakon kao šansa za uštede** – Danilo Pejović, finansijski direktor organizacije Transparentnost – Srbija

11.25 – 11.30 **Reforma javne uprave u Srbiji – najava novog monitoring projekta Transparentnosti Srbija** – Nemanja Nenadić, programski direktor organizacije Transparentnost – Srbija

Transparentnost – Srbija

Informativna služba

Beograd, 19. januar 2009.

Za dodatne informacije možete se obratiti gospođici Miši Bojović.

O temama konferencije

Parlament

Na ovoj konferenciji ćemo govoriti o sumnjama koje su u javnosti iznošene u pogledu korupcije koja je u vezi sa radom srpskog parlamenta, ali i o merama koje Narodna skupština treba da primeni kako bi dala svoj doprinos borbi protiv korupcije.

Posebnu pažnju ćemo posvetiti pitanju eventualnog potplaćivanja narodnih poslanika radi glasanja za predloge zakona i pitanju samostalnosti narodnih poslanika pri odlučivanju i njihovog ustavnopravnog položaja. Takođe ćemo predstaviti

javnosti rezultate monitoringa – u kojoj meri je u proteklom periodu Narodna skupština ispunjavala svoje obaveze iz Antikorupcijske strategije koja je usvojena u decembru 2005.

U okviru mera koje Narodna skupština treba da primeni kako bi dala doprinos borbi protiv korupcije, posvetićemo posebnu pažnju izmenama Poslovnika Narodne skupštine, potrebi da Narodna skupština promeni način razmatranja izveštaja koje dobija od nezavisnih antikorupcijskih organa (Poverenik za informacije, Državna revizorska institucija, Odbor za rešavanje o sukobu interesa, Zaštitnik građana) i potrebi da u zakonskim rokovima izabere članove antikorupcijskih organa.

Javne nabavke

U doba ekonomske krize često se govori o potrebi štednje. Takve uštede se u najvećoj meri mogu ostvariti tamo gde se troši najveći deo budžetskog novca. Verovatno najznačajnija oblast su u Srbiji javne nabavke. Novi Zakon o javnim nabavkama, koji je usvojen krajem prošle godine, omogućava da se novac poreskih obaveznika racionalnije troši. Na konferenciji za štampu ćemo predstaviti najznačajnije odredbe novih zakonskih rešenja koje mogu dovesti do takvih pozitivnih efekata.

Međutim, ovu priliku ćemo iskoristiti i za to da ukažemo na velike prepreke koje treba otkloniti kako bi se javne nabavke zaista sprovodile efikasnije i uz bolju kontrolu. Ukazaćemo na probleme sa kojima se suočavaju državne institucije koje rade u oblasti javnih nabavki i prioritete u novonastaloj situaciji, pogotovo nakon podnošenja ostavke predsednika Komisije za zaštitu prava. Ukazaćemo na to koje je podzakonske akte potrebno najhitnije usvojiti, koje mogućnosti pruža Portal javnih nabavki i na probleme u vezi sa prekršajnom odgovornošću u vezi sa kršenjem propisa o javnim nabavkama.

Reforma javne uprave

Na ovoj konferenciji za štampu najavićemo novi projekat koji Transparentnost – Srbija počinje da sprovodi a u okviru kojeg ćemo pratiti tok javne uprave i davati predloge kako da se uprava dimenzionira u skladu sa potrebom efikasnog obavljanja zadataka koje ima.